

Puhutaan tieteestä: Systemaattisen urapolun arvoa ei voi korostaa liikaa

MARITTA VÄLIMÄKI

TtT, dosentti, professori
Turun yliopisto
Hoitotieteen laitos

MAIJA SATAMO

TtM, väitöskirjatutkija
Turun yliopisto
Hoitotieteen laitos

CHRISTA ERKKILÄ

TtM, projektitutkija
Turun yliopisto
Hoitotieteen laitos

Hoitotieteellisen tutkimuksen tavoitteena on kehittää tehokkaita näyttöön perustuvia hoitotyön käytäntöjä (NINR 2016). Kansalliset ja kansainväliset hoitotieteen tutkimus- ja sairaanhoitajayhdistykset korostavat hoitotieteellisen tutkimuksen merkitystä hoitotyön kehittämisessä. Hoitotieteellinen tutkimus vaikuttaa myös ammatillisiin hoitokäytäntöihin. Menestyksenkäs tutkimustyö edellyttää kanssakäymistä käytännön ja koulutuksen välillä. American Nurses Association (ANA 2011) onkin todennut, että sairaanhoitajat eivät ainoastaan vie tutkimusnäyttöä käytäntöön, vaan pohtivat relevantteja tutkimusaiheita tutkijoiden kanssa.

Yhdysvaltalainen American Academy of Nursing (AAN 2021) tukee terveystieteellisiä linjauksia näyttöön perustuvan tutkimuksen ja hoitotyön johtamisen kautta. Euroopassa hoitotieteellisellä tutkimuksella on tärkeä rooli kansalaisten terveyden edistämässä sekä terveydenhuoltopalvelujen kehittämisessä (ENRF 2021). Laadukas hoitotieteellinen tutkimus tuottaa uusia hoitokäytäntöjä ja muuttaa potilaan hoitoa (RCN 2022).

Vuonna 1995 perustettiin Hoitotieteen Valtakunnallinen Tohtorikoulutusverkosto (HoVaTo), joka tarjoaa tohtorikoulutusta ja tukee tohtorintutkimuksen suorittaneiden valtakunnallista liikkuvuutta yliopistojen ja tutkimusryhmien välillä (Finnish Doctoral Edu-

cation Network in Nursing Science 2022). Suomalaisen Hoitotyön tutkimussäätiön (HTTS) tehtävissä korostuvat tutkimustiedon tuottaminen, tiivistäminen ja käyttöönoton kehittäminen (Hotus 2021). Hoitotieteen konferenssit (esim. kansalliset HTTS:n konferenssit) ajankohtaisine teemoineen osoittavat tieteenalan kehittymisen yhteiskunnallisten muutosten mukana. Myös Suomen Sairaanhoitajat korostavat näyttöön perustuvien prosessien merkitystä (Suomen Sairaanhoitajat 2022).

Edellä kuvatut tohtorikoulutusohjelmat ja hoitotieteellistä toimintaa tukevat rakenteet luovat pohjan tieteellisen osaamisen kehitymiselle. Akateemisen urapolun haasteena hoitotieteen alalla on se, että jatko-opintoihin hakeudutaan pitkällä aikavälillä ammatillisen tutkinnon jälkeen. Tämä lyhentää akateemisen uran pituutta ja kaventaa uramahdollisuuksia. (AACN 2006.) Akateemisen tutkimusuran turvaamiseksi suomalaiset yliopistot ovat perustaneet nelivaiheisen urapolun: 1) nuorempi tutkija, 2) tutkijatohtori, 3) dosentti ja yliopistotutkija sekä 4) professori. Tohtorintutkimuksen jälkeen tutkijatohtoriksi siirtyminen edellyttää pätevyyden osoittamista itsenäisessä tutkimuksessa, opetuksessa, ohjauksessa, kansainvälistymisessä sekä liikkuvuudessa. (Opetusministeriö 2008.)

Nuoria tutkijoita on tuettava varhaisessa vaiheessa siirtymään aloittelijasta itsenäiseksi tutkijaksi. Tähän tarpeeseen vastaamiseksi opetushallituksen Team Finland Knowledge -ohjelma rahoittaa vuosille 2022–2023 hankkeen Research Career Pathway for PhD and Young Faculty Members (ReCaP). Hankkeessa pyritään yhdistämään kansalliset tohtorikoulutusverkostot uudeksi 'metaverkostoksi'. Verkosto tukee nuorten tutkijoiden urapolkua tohtorintutkinnosta akateemisiin post-doc opintoihin ja edelleen systemaattiselle akateemiselle urapolulle. Ohjelman viidessä osakurssissa keskitytään urapolulla tarvittaviin tutkijataitoihin kohti akateemista huippuosaamista.

Hankkeessa on mukana viisi yliopistoa Suomesta ja yhdeksän Kiinasta. Opiskelijahaun kautta valittiin 28 opiskelijaa, jotka aloittivat kaksivuotisen ReCaP-ohjelman keväällä 2022. Opetus tapahtuu matkustusrajoitusten vuoksi etäyhteyksillä. Ohjelman lopussa järjestetään konferenssi, jonka toivotaan yhdistävän opiskelijat ja opettajat kahdelta mantereelta pohtimaan keinoja tutkijauran kehittämiseksi.

Suomalaista hoitotieteellistä tutkimusta arvostetaan kansainvälisesti. Korkealaatuinen hoitotieteellinen tutkimus edellyttää lisää kansainvälistä yhteistyötä sekä ensiluokkaisia tutkimusohjelmia. Hoitotieteen tietealan kehittämiseksi on huolehdittava sekä nykyisten että tulevaisuuden tutkijoiden osaamisesta.

Systemaattinen akateeminen urapolku on rakennettava jatko-opintojen alkuvaiheessa. Nuorten tutkijoiden akateemisen urakehityksen tukeminen on pohja kannustavan tutkimuskulttuurin luomiseksi.

ReCaP-ohjelman yliopistot ja vastuuhenkilöt:

Turun yliopisto,
hankejohtaja professori Maritta Välimäki,
varajohtaja professori Riitta Suhonen

Tampereen yliopisto,
professori Marja Kaunonen
Åbo Akademi,
professori Lisbeth Fagerström

Itä-Suomen yliopisto,
professori Hannele Turunen

Oulun yliopisto,
professori Kristina Mikkonen

Peking University,
apulaisdekaani Shuxiao Hou

Fudan University, dekaani Yan Hu

Peking Union Medical College,
dekaani Zheng Li

Central South University,
varadekaani Xianghong Li

Xian Jiaotong University,
dekaani Xiaomei Li

Sichuan University,
apulaisdekaani Lingli Li

Sun Yat-sen University,
apulaisdekaani June Zhang

China Medical University,
dekaani Xiaohan Li

The University of Hong Kong,
laitoksen johtaja Chia-Chin Lin

ReCaP-ohjelmasta lisätietoa Turun yliopiston Hoitotieteen laitoksen www-sivulta: <https://sites.utu.fi/nursingscienceresearchprogrammes/mental-health-and-technology/research-career-pathway-for-phd-and-young-faculty-members-recap/>.

LÄHTEET

- American Academy of Nursing. (2021) *About the Academy*. <https://www.aannet.org/about/about-the-academy> (19.9.2022)
- American Association of Colleges of Nursing. (2006) *Nursing Research*. <https://www.aacnnursing.org/News-Information/Position-Statements-White-Papers/Nursing-Research> (13.9.2022)
- American Nurses Association. (2011) *From Your ANA President*. <https://www.myamericannurse.com/from-your-anapresident/> (13.9.2022)
- European Nursing Research Foundation. (2021) *History*. https://www.enrf.eu/?page_id=123 (19.9.2022)
- Finnish Doctoral Education Network in Nursing Science. (2022) *About us*. <https://blogs2.abo.fi/hovato/about-us/> (13.9.2022)
- Hotus. (2021) *Hoitotyön tutkimussäätiön strategia vuosille 2022–2025*. <https://www.hotus.fi/wp-content/uploads/2021/09/strategia-2022-2025.pdf> (19.9.2022)
- National Institute of Nursing Research. (2016) *The NINR Strategic Plan: Advancing Science, Improving Lives. A Vision for Nursing Science*. https://www.ninr.nih.gov/sites/files/docs/NINR_StratPlan2016_reduced.pdf (9.9.2022)
- Opetusministeriö. (2008) *Neliportainen tutkijaura*. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:15. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-485-512-9> (13.9.2022)
- Royal College of Nursing. (2022) *Research and innovation*. <https://www.rcn.org.uk/Professional-Development/research-and-innovation> (19.9.2022)
- Suomen Sairaanhoidajat. (2022) *Tutkimusten mukaan sairaanhoitajia tarvitaan*. <https://sairaanhoitajat.fi/ammatti-ja-osaaminen/tutkimusten-mukaan-sairaanhoitajia-tarvitaan/> (19.9.2022)

Maritta Välimäki, TtT, dosentti, professori, Hoitotieteen laitos, Medisiina B, 20014 Turun yliopisto, mava@utu.fi

Maija Satamo, TtM, väitöskirjatutkija, Hoitotieteen laitos, Medisiina B, 20014 Turun yliopisto, mksata@utu.fi

Christa Erkkilä, TtM, projektitutkija, Hoitotieteen laitos, Medisiina B, 20014 Turun yliopisto, ckerkk@utu.fi